

Störst effekt i Rybs

Det råder stor enighet bland forskarna att bina har en positiv inverkan på såväl kvantitet som kvalitet i både raps- och rybsgrödor.

Värdet av binas arbete i oljeväxterna varierar mellan raps och rybs. Rybsen är i stort sett självsteril där korspollinering måste föregå frösättningen. Vinden kan medverka till överföring av pollen, men insekter, och speciellt bin, har en avgörande betydelse för resultatet. Raps är i betydligt högre grad självbefruktande.

I en sjuårig studie har den finske forskaren S. Korpela visat att tillförsel av bin i rybs ökar skörden med 10-15 procent under år med goda pollineringsförhållanden. Studien visar också att vid mindre gynnsamma vindförhållanden kan binas effekt på skörden vara avsevärt mycket större. Det är viktigt att göra klart att även självbefruktande växtslag i betydande utsträckning gynnas av insektpollinering

Kvaliteten förbättras

Antalet frön per skida är kopplat till antalet överförda pollenkorn.

Bina medverkar således till att förbättra pollinering och frösättning även hos växtslag där fruktsättningen kan ske utan insektsbesök. Förutom en ökad skörd innebär en fullgod pollinering bättre kvalitet hos det skördade fröet.

Med ökad pollinering

- stiger oljehalten
- går avblomningen snabbare
- blir klorofyllhalten lägre
- ökar skidlängden och antalet frön per skida.

Pollineringsbehov av bin i oljeväxtodlingen

För en fullgod pollinering krävs det minst två bisamhällen per hektar.

Bisamhällena skall placeras nära fälten.

Behovet är mer än dubbelt så många bisamhällen mot vad som finns i Sverige idag.

Bina utgör i oljeväxtodlingen en produktionsresurs som måste utnyttjas i långt större utsträckning. Ett gödselmedel eller bekämpningsmedel med lika väldokumenterade positiva effekter skulle bli en storsäljare.

Att utnyttja binas pollineringsstjänster för att öka skörden och förbättra kvaliteten innebär dessutom varken ökat kväveläckage eller större kemikalietryck på miljön.

I dag är det utan tvekan i oljeväxtodlingen som bina tillför lantbruket de största vinsterna.

Sammanfattning av binas betydelse för oljeväxtodling

Högre skörd	Skörden ökar med minst 5% för raps och minst 15 % för rybs.
Tidigare mognad	Innebär lägre vattenhalt och säkrare skörd.
Jämnare mognad	Medför mindre spill om huvuddelen av fröna mognar samtidigt.
Mindre insektsangrepp	Vid snabb pollinering blir det kortare tid för angrepp eftersom blomman vissnar efter befruktningen.
Lägre klorofyllhalt	På grund av högre halt av mogna frön i en tidigt och jämnt pollinerad gröda.
Högre oljehalt	Fler och oljerikare frön till följd av fullgod pollinering.

